

зовнішніх шоків. У свою чергу, НБУ переважно намагається згладжувати вплив зазначених тенденцій для забезпечення поступальної та прогнозованої девальвації валютних курсів. Ревальвація як інструмент валютного регулювання застосовувалась НБУ навесні 2005 р. та 2008 р. Дані процеси переважно обумовлювались впливом зовнішніх чинників, які визначали структуру та динаміку платіжного балансу країни. Таким чином, девальвація або ревальвація не є повноцінними інструментами валютного регулювання в Україні. Національний банк не має достатніх ресурсів для практичної реалізації ринковими методами (незалежно від дії зовнішніх чинників) стратегічної політики щодо девальвації чи ревальвації національної валюти[4].

Така ситуація тривалий час мала місце в Україні, коли Національний банк змушений був девальвувати курс українського карбованця, а пізніше і гривні відносно долара США та інших провідних валют. Для ефективної реалізації валютної політики в умовах глобалізації економічних процесів необхідно здійснювати валютне регулювання відповідно до стану економічного розвитку країни, що забезпечить мінімізацію негативного впливу внутрішніх та зовнішніх шоків і сприятиме її сталому економічному розвитку. Важливим завданням для НБУ є розробка середньострокової стратегії валютної політики із чітким визначенням курсових орієнтирів, інструментів забезпечення валютної стабільності.

Література:

1. Щербакова О. Валютна політика Національного банку України / О.Щербакова // Вісник Національного банку України. – 2007. – №6. – С. 6-9.
2. Інструменти валютної політики – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://buklib.net/books/28229/>
3. Дзюблюк О.В. Спеціальні інструменти валютної політики: - навчальний посібник / Тернопіль : ТДЕУ, 2006. – 91 с.
4. Мороз А.М., Пуховкіна М.Ф. Центральний банк та грошово-кредитна політика: - Підручник/ К.: КНЕУ, 2005. – 556 с.
5. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та ін.; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.
6. Сороківська З.К. Зарубіжний досвід реалізації валютної політики в контексті забезпечення макроекономічної стабільності/З.К. Сороківська// Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє: Щорічник. – Випуск 18/ За заг. ред. М.В. Лазаровича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 212 с. – С. 144-154.

Олена ОНУКЕВИЧ

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

СИСТЕМА ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Вдале поєднання методів валютного регулювання є одним із найважливіших принципів валютної політики держави. На даний момент вплив економічних проблем та суспільно-політичне напруження у країні зумовлюють важливість підсилення системи державного регулятивного впливу на діяльність суб'єктів валютних відносин.

Проблема валютного регулювання досліджувалася у наукових працях багатьма вченими, зокрема І. Ніздельським, Н. Бодровою, Д. Салмінським та іншими.

Під поняттям «валютного регулювання» розуміють систему взаємозв'язаних механізмів державного та ринкового регулювання курсу валюти та руху валютних цінностей на національному та міжнародному рівнях.

Валютне регулювання здійснюється одночасно на двох рівнях: внутрішньому та зовнішньому. Зовнішнє або міжнародне валютне регулювання сприяє розвитку зовнішньої торгівлі та державного фінансового співробітництва, стабілізації валют, підвищенню рівня їх конвертованості, підтриманню рівноваги платіжних балансів країн. Внутрішнє валютне регулювання, в свою чергу, здійснюється компетентними органами держави з метою здійснення контролю за внутрішніми і зовнішніми валютно-фінансовими потоками, проведенням моніторингу й регулювання стану внутрішнього валютного ринку України [1].

У системі валютного регулювання головними інструментами є: дисконтна політика, яка представлена маневруванням обліковою ставкою центрального банку. Вона дає змогу регулювати величину грошової маси в обігу шляхом підвищення або зниження ціни кредитних ресурсів, прямо впливає на курс національної валюти; девізна політика, яка в сучасних умовах здійснюється переважно у вигляді валютних інтервенцій; девальвація і ревальвація спрямовується на згладжування переважно зовнішніх чинників, які визначають структуру платіжного балансу країни; диверсифікація валютних резервів, яка здійснюється шляхом продажу нестабільних валют і купівлі більш стійких, з метою зменшення валютного ризику офіційних резервів; політика валютних обмежень – це система законодавчих норм, які обмежують операції з валютними цінностями [2].

Використання валютних обмежень як форми валютного регулювання в Україні було і залишається найбільш широким. У різні періоди часу вони застосовувалися як за поточними, так і за фінансовими операціями платіжного балансу в залежності від тенденцій, які переважали в економіці країни. В основному, валютні обмеження використовувалися в Україні за для недопущення відпливу капіталів, та з метою регулювання попиту і пропозиції на внутрішньому валютному ринку.

Особлива роль у системі валютного регулювання належить ефективній організації валютного контролю. Основними об'єктами контролю є: регулювання переказів та платежів за кордон, вивозу капіталу, репатріації прибутків, золота, грошових знаків та цінних паперів, а також обмеження вільної купівлі та продажу іноземної валюти [3].

Головним органом валютного регулювання та контролю в Україні є Національний банк України. На основі нормативно-правових та законодавчих актів ним здійснюється моніторинг всіх операцій в іноземній та національній валюті. Таким чином, він слідкує за станом як і внутрішнього, так і зовнішнього боргу, платіжного балансу, відповідно за сумою експорту та імпорту товарів та послуг, формуючи при цьому курси валют.

Отож, у валютній політиці, валютне регулювання відіграє значну роль. Державою використовується валютне регулювання з метою забезпечення і контролю валютних операцій, міжнародних розрахунків, правил володіння, користування і розпорядження валютними цінностями, з метою дотримання стабільності національної грошової одиниці, платіжного балансу країни та формування і розвитку валютних відносин.

Література:

1. Андронов О. Розвиток системи валютного регулювання в Україні // Закон і бізнес. - 2002. - № 42-43. - С. 46-47.

2. Салмінський Д.В. Валютне регулювання і контроль у сучасних умовах економічного зростання України / Д.В. Салмінський // Міжнародна економічна політика : наук. журнал / ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; голов. ред. Д.Г. Лук'яненко. – 2012. – Спец. вип.: у 2 ч. – Ч. 2

3. Шелудько С.А. Інструменти валютного регулювання: склад, класифікація, методи застосування / С.А. Шелудько // Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка». – 2015. – Т. 20. – Вип. 2/2.

4. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та ін.; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Олена ПЕТЛЮВАНА
студентка факультету фінансів
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

ТЕНДЕНЦІ ТА ЗМІНИ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

В сучасних умовах головним показником економічного рівня розвитку країни є розвиненість валютного ринку. Наявність надійних та стабільних вітчизняних банків, які зможуть конкурувати з іноземними, задовольнить потреби національної економіки та гарантуватиме національну безпеку.

Валютна політика держави на макрорівні регулює національну економіку та сприяє розширенню зовнішньоекономічних відносин. На мікрорівні вона забезпечує стабільність цін, економічне зростання, високий рівень зайнятості, рівновагу платіжного балансу та стабільність національної грошової одиниці [1].

НБУ розробило стратегію монетарної політики на 2016-2020 роки, у якій описано застосування таких видів валютних курсів:

- 1) «еклектична політика», що застосовувалась у 2014 році і була спрямована на стабілізацію фінансової системи;
- 2) «монетарне таргетування» та плаваючий валютний курс, які у 2015-2016 роках мали забезпечити дезінфляцію, стабілізацію валютного ринку та поповнення міжнародних резервів;
- 3) «інфляційне таргетування» протягом 2017-2018 років має спричинити поповнення міжнародних резервів та зменшити інфляцію.

На 2019 рік цілі НБУ зберігаються та очікується що плаваючий валютний курс забезпечить прозорий та ліквідний внутрішній валютний ринок.

Очікується, що плаваючий валютний курс сприятиме розвитку ліквідного та прозорого внутрішнього валютного ринку. Також передбачаються послаблення адміністративних заходів щодо обмеження гнучкості обмінного курсу, впровадження широкого використання валютних інтервенцій задля підтримання трансмісії ключової відсоткової ставки [4].

Оцінимо наявні тенденції щодо національної валюти за допомогою співставлення офіційного курсу гривні та основних іноземних валют (долара та євро) за період 2013-2018 років (рис. 1).

З наведених даних стає зрозуміло, що стабільним курс національної грошової одиниці (гривні) був лише у 2013 році по відношенню до долара. За цей ж період часу відношення гривні до євро скоротилося на 21,82 грн./100 євро.